

Jugoslavenskog kluba u Švedskoj. *Ples kao dio obreda za pokojnika u jugozapadnoj Srbiji* tema je koju na nekoliko primjera iz vlastitih istraživanja obrađuje Olivera Vasić, razlikujući plesove kao dio obreda za umrlog pojedinca od plesova vezanih uz kult predaka. *Značenje plesnog događaja za društvenu interakciju* Elsie Ivancich Dunin (SAD) prikaz je usporednog istraživanja dubrovačke regije te zajednica Južnih Slavena iz Kalifornije i Čilea. Promatrajući rod, dob, generacije imigranata i socijalni razred tih zajednica, autorica naglašava značaj fizičke i psihičke društvene interakcije tijekom plesnih događaja.

Tvrtko ZEBEC

Požeška kotlina jedno je od područja gdje su folklorne tradicije, osobito glazbene, relativno dobro istražene, ali zaostaje objavljivanje rezultata. I. Ivančan intenzivno je terenski istraživao plesne tradicije požeške kotline 1966-1967. godine i eto trebalo je dvadesetak godina da se prikupljena građa objavi. Istraživanja je vršio u okviru projekta Zavoda za istraživanje folkloru u Zagrebu (tada Institut za narodnu umjetnost) gdje je prikupljena građa i pohranjena. Obradio je dvadesetak lokaliteta, podjednako hrvatskih i srpskih.

Sadržaj knjige podijeljen je u tri osnovna dijela: *Uvod, Narodni plesni običaji požeške kotline (Građa)* i *Opis pojedinih plesova*. Iza neodređenog naziva *Uvod* krije se ozbiljan studijski rad na pisanim izvorima, u kojima autor pronalazi direktne ili indirektno podatke o plesnom folkloru Požeške kotline. Uz značajne i dobro znane radove Luke Ilića Oriovčanina *Narodni slavonski običaji* i F. Kuhača *Južno slovjenske narodne popievke*, tu su i mnogobrojne rukopisne zbirke (napr. I. Čakalića, J. Andrića, J. Kempfa, J. Kunkere, J. Bezića, D. C. Rihman, N. Rittig, T. Matica, N. Bonifačića). Prikupljeni podaci vremenski su locirani od kraja osamnaestog stoljeća do danas. Osobito velik broj relevantnih podataka nalazi se kod Luke Ilića i često ih opširno citira.

I u prijašnjim regionalnim zbirkama Ivančan nije zaobilazio urbanu plesnu tradiciju. Novost je da ona sada dobija ravnopravan tretman s ruralnom tradicijom i ovdje saznajemo mnoge pojedinosti o plesnom životu Slavonske Požege u drugoj polovici devetnaestog stoljeća. Ponajviše podataka tu je iz listova *Slavonac* i *Glasnik županije požeške*, a plesni redovi i vjenčići svjedoče da su u to vrijeme u Požegi osobito, popularni bili *četvorka*, *valcer*, *polka*, *mazurka*, *salonsko* i *narodno kolo*.

Najveći dio knjige zauzimaju zapisi običaja uz ples. Ovdje se autor isključivo služi citatima svojih kazivača. Građa je raspoređena prema pojedinim pitanjima (npr. gdje i kada se pleše, zabrane i smetnje, svirka i pjesma uz ples, ples u svadbi i drugim običajima). Novost je da su citati sada precizno locirani u lokalitet i da se donose i plesni običaji u gradu, u ovom slučaju Požegi.

Posljednji dio knjige čine opisi 35 plesova odnosno varijanti, a autor se koristi labanovom kinetografijom i opisom riječima. Praktičari folklornog plesa naći će ovdje zanimljivu i malo korištenu građu, koja se prilično razlikuju od plesova drugih slavonskih krajeva.

Uz brojne fotografije koje ilustriraju sva tri dijela knjige, nalazimo i sažetke na francuskom, engleskom i njemačkom jeziku.

I na kraju primjedbe izdavaču. Kulturno prosvjetni sabor izuzetno je zaslužan za objavljivanje plesne osobito etnokoreološke literature i zato začuđuje nedostatak uredničke dosljednosti i upornosti u završnoj pripremi ove vrijedne knjige. Tako se primjerice dogodilo da se ples *zavrzane* prekrsti u *zavrzlane*, a u kazalu se jedan od glavnih naslova izgubi među podnaslovima, usto još i nepotpun.

Stjepan SREMAC